

Sygnatura akt VI Ka 843/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia **8 grudnia 2015** r.

Sąd Okręgowy w Gliwicach, Wydział VI Karny Odwoławczy w składzie:

Przewodniczący SSO Bożena Żywiół (spr.)

Sędziowie SSO Marcin Schoenborn

SSO Marcin Mierz

Protokolant Katarzyna Kajda-Broniewska

przy udziale Andrzeja Zięby

Prokuratora Prokuratury Okręgowej

po rozpoznaniu w dniu 8 grudnia 2015 r.

sprawy **I. G. s. J. i A.,**

ur. (...) w Ś.

oskarżonego z art. 270§1 kk w zw. z art. 12 kk

K. N. s. A. i M.,

ur. (...) K.

oskarżonego z art. 270§1 kk w zw. z art. 12 kk

G. K. s. E. i R.,

ur. (...) w L.

oskarżonego z art. 270§1 kk w zw. z art. 12 kk

na skutek apelacji wniesionych przez obrońców oskarżonych

od wyroku Sądu Rejonowego w Tarnowskich Górach

z dnia 26 maja 2015 r. sygnatura akt II K 298/11

na mocy art. 437 kpk, art. 438 kpk, art. 435 kpk

uchyla zaskarżony wyrok, także w odniesieniu do A. B. (1), który apelacji nie wnosił i sprawę oskarżonych A. B. (1), I. G., K. N. i G. K. przekazuje Sądowi Rejonowemu w Tarnowskich Górach do ponownego rozpoznania.

VI Ka 843/15

UZASADNIENIE

Od wyroku Sądu Rejonowego w Tarnowskich Górach z dnia 25 maja 2015r., sygn.akt II K 298/11, apelacje wnieśli obrońcy oskarżonych: I. G., K. N. i G. K. zaskarżając orzeczenie w całości.

Dokonując kontroli zaskarżonego wyroku Sąd Okręgowy stwierdził konieczność uchylenia tego orzeczenia, także w odniesieniu do A. B. (1), który środka odwoławczego nie wniósł, i przekazania sprawy sądowi pierwszej instancji do ponownego rozpoznania.

Podstawą rozstrzygnięcia sądu odwoławczego było stwierdzenie uchybienia procesowego, które mogło mieć wpływ na treść zaskarżonego wyroku, a podniesionego w apelacjach wniesionych na korzyść oskarżonych N. i K., polegającego na obrazie art. 41 § 1 kpk, poprzez orzekanie w sprawie przez sędziego, odnośnie którego zaistniały wątpliwości co do jego bezstronności.

Wymaga przypomnienia, że do Sądu Rejonowego w Tarnowskich Górach skierowane zostały akty oskarżenia w dwóch sprawach, a mianowicie w sprawie : R. B., A. B. (1), M. D., I. G., K. D., S. M., M. M. (2), K. N., W. P., J. R., J. S., J. W. (1), R. W. i P. Ż., oraz w sprawie G. K. i J. W. (2).

Postanowieniem z 29 września 2010r. Sąd ten połączył obie sprawy do łącznego rozpoznania uzasadniając to tym, że sprawy dotyczą tych samych zdarzeń, a materiał dowodowy w przeważającej większości jest wspólny.

Następnie Sąd Rejonowy w Tarnowskich Górach orzekając w niezmienionym składzie wydał najpierw - w dniu 22 listopada 2010r., wyrok w trybie art. 387 § 1 kpk w odniesieniu do oskarżonych: R. B., M. D., S. M., W. P., J. R., R. W., P. Ż. i J. W. (2), następnie - w dniu 30 marca 2011r., wyrok w trybie art. 387 § 1 kpk w odniesieniu do oskarżonych: M. M. (2) i J. W. (1), w dniu 21 grudnia 2011r. kolejny wyrok w trybie art. 387 § 1 kpk w odniesieniu do oskarżonych: K. D. i J. S., a w końcu – w dniu 26 maja 2015r. wyrok, którego dotyczy niniejsze postępowanie odwoławcze.

Podkreślenia wymaga, że wszyscy oskarżeni w sprawie stanęli pod zarzutem popełnienia czynów z art. 270 § 1 kk w zw. z art. 12 kk, polegających na posłużeniu się jako autentycznymi podrobionymi fakturami Vat rzekomo wystawionymi przez (...) Sp. Jawna (...) w K. - poprzez włączenie ich w poczet dokumentacji księgowej firm prowadzonych przez oskarżonych.

Z akt oraz konstrukcji zarzutów w obu połączonych do wspólnego prowadzenia spraw wynika więc w sposób nie budzący wątpliwości, że oskarżeni mieli działać według jednego modus operandi.

W pełni zasadną jest zatem konkluzja, że czyny oskarżonych pozostawały ze sobą w związku, także z uwagi na - podniesiony we wspomnianym postawieniu Sądu Rejonowego o połączeniu spraw – fakt, że materiał dowodowy poza wyjaśnieniami oskarżonych, wyczerpywał się w zeznaniach tych samych osób, zwłaszcza zaś pracowników stacji paliw i jej właścicieli.

Tak więc rozstrzygając kwestie sprawstwa i winy oskarżonych, a więc kolejno wyrokując w odniesieniu do poszczególnych grup oskarżonych sąd za każdym razem oceniał tożsamy materiał dowodowy kształtując sobie pogląd w zakresie zasadności postawionych oskarżonym zarzutów, co mogło przesądzać ocenę zasadności zarzutów stawianych jeszcze nie osądzonym oskarżonym, skoro wszystkie zarzuty, gdy chodzi o ich istotę, były tożsame.

W takim stanie rzeczy stwierdzić należy, iż rozstrzygając w sprawach uprzednich sędzia poczynił już stosowne ustalenia faktyczne, a także założenia dowodowe prowadzące do tych ustaleń, a wobec oczywistego powiązania dowodowego między czynami osób już osądzonych a czynami oskarżonych, których dotyczy zaskarżony wyrok uznać należy, iż doszło do kumulacji czynników zagrażających postrzeganiu tej sytuacji jako bezstronnej, a to winno skutkować zgłoszeniem przez tego sędziego żądania wyłączenia go od prowadzenia sprawy.

Zgodnie bowiem z treścią art. 45 ust.1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, jak i art. 6 ust.1 Konwencji o Ochronie praw Człowieka i Podstawowych Wolności, organy procesowe winny zachować obiektywny stosunek do sprawy, stron i uczestników postępowania. Konkretyzacją tej zasady w ramach postępowania karnego są m.in. przepisy dotyczące

instytucji wyłączenia sędziego. Mają one na celu wyeliminowanie bądź zminimalizowanie czynników mogących powodować stronniczość sędziego, czyli służą wykluczeniu sytuacji, w których bezstronność sędziego mogłaby się stać przedmiotem racjonalnie podnoszonych wątpliwości, a jednocześnie praktycznie nie byłoby możliwe dowiedzenie nieprawdziwości takiego podejrzenia.

Obecnie za podstawę wyłączenia sędziego przepis art. 41 § 1 kpk przyjmuje istnienie okoliczności tego rodzaju, że mogłaby wywołać uzasadnioną wątpliwość co do bezstronności sędziego w danej sprawie. Przepis art. 41 § 1 kpk nie odwołuje się wyłącznie do faktycznego braku bezstronności sędziego. W przepisie tym mowa przecież o wywołaniu uzasadnionej wątpliwości, co do bezstronności sędziego w danej sprawie. Należy więc zróżnicować obiektywną bezstronność sędziego / w tym subiektywne poczucie sędziego co do własnej bezstronności/ i jego bezstronność w odbiorze zewnętrznym, czyli w ocenie sytuacji dokonanej przez przeciętnego rozsądnie rozumującego obserwatora procesu. Nie chodzi tu o ocenę strony, ale ocenę hipotetycznego, przeciętnie wykształconego, poprawnie myślącego człowieka, który nie jest osobiście zainteresowany wynikiem procesu. Taki odbiór zewnętrzny, oparty na zobiektywizowanych przesłankach ma zasadnicze znaczenie dla budowania zaufania do sądu.

W orzecznictwie Sądu Najwyższego utrwalony jest już pogląd, iż w sytuacji, w której sędzia orzeka w sprawach niektórych ze współoskarżonych w oparciu o określony materiał dowodowy, powinien on być wyłączony od udziału w sprawie dotyczącej pozostałych, i to właśnie z uwagi na zaistnienie w takiej sytuacji okoliczności, która może wywołać uzasadnioną wątpliwość co do jego bezstronności, czyli na podstawie art. 41 § 1 k.p.k. (zob. uchwałę Sądu Najwyższego z dnia 26 kwietnia 2007 r., I KZP 9/07, OSNKW 2007, z. 5, poz. 39; czy wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 3 marca 2008 r., V KK 299/07, R-OSNKW 2008, poz. 519; z dnia 26 czerwca 2008 r., V KK 128/08, LEX nr 438465; z dnia 25 lutego 2009 r., II KK 249/08, OSNKW 2009, z. 6, poz. 48). Stanowisko to jest także aprobowane w doktrynie (zob. np. K. Boratyńska, A. Górski, A. Sakowicz, A. Ważny: Kodeks..., s. 127; T. Grzegorzcyk, J. Tylman: Polskie postępowanie karne, Warszawa 2011, s. 257; K. Eichstaedt: Głosa do uchwały SN z dnia 26 kwietnia 2007 r., I KZP 9/07, OSP 2008, nr 12, poz. 128).

Na takiej podstawie, w realiach przedmiotowej sprawy Sąd Okręgowy stwierdził, że niewyłączenie sędziego stanowiło o obrazie art. 41 § 1 kpk, co mogło mieć wpływ na treść zaskarżonego wyroku.

Z tego względu zaskarżony wyrok został uchylony, także wobec A. B. (1) – na podstawie art. 435 kpk, a sprawa oskarżonych G. K., K. N., I. G. i A. B. (1) przekazana Sądowi Rejonowemu w Tarnowskich Górach do ponownego rozpoznania.

Z uwagi na taką podstawę rozstrzygnięcia sądu odwoławczego szczegółowe ustosunkowanie się do pozostałych zarzutów apelacji obrońcy oskarżonych N. i K. oraz do zarzutów apelacji obrońcy oskarżonego G. w chwili obecnej byłoby bezprzedmiotowe jednak, tytułem sygnalizacji, już teraz zwrócić należy uwagę na to, że zawarty w akcie oskarżenia i zaaprobowany przez sąd opis czynu zarzuconego w pkt III oskarżonemu K. N. powiela wskazanie poszczególnych faktur /ułożono je w porządku chronologicznym od faktury (...) do faktury (...), a następnie powtórzono k- 4933/. To samo dotyczy czynu zarzuconego A. B. / powtórzenie wykazu faktur k- 4918/.

Ponownie rozpoznając sprawę sąd pierwszej instancji powtórzy postępowanie dowodowe mając w polu widzenia, że wobec nieprzeprowadzenia dowodu z opinii biegłego pismoznawcy na okoliczność autorstwa podpisów widniejących na fakturach oraz w świetle zeznań świadka D. K. kwestia ta może budzić wątpliwości i jako taka winna zostać jednoznacznie wyjaśniona, aby tym samym rozstrzygnąć, czy faktury dotknięte są mankamentem fałszu materialnego, czy też intelektualnego.

Sąd Rejonowy winien także, w sytuacji przypisania oskarżonym przestępstw, szczegółowo wyjaśnić ocenę prawną ustalonych zachowań oskarżonych, a zwłaszcza w czym ewentualnie upatruje użycia przez nich dokumentów w postaci faktur, a nadto pamiętać, że stosownie do art. 270 § 3 kk karalne jest także przygotowanie do występku z art. 270 § 1 kk.